בשני שלה. עדיין ספק הוא שמא תראה יום זה וילטרף עם אתמול ותראה גם מחר והוו להו שלשה והויא לה זבה גמורה ואם לא תראה תטהר לערב: **איכא אוכלת.** שהרי צריכה להיות עוד מחר שומרת יום כנגד יום: **ופטורה מלעשות פסח שני.** קס"ל כיון דנשעת שחיטה וזריקה ספק הוי מרלה לין מטומאת התהום דזיבה ואע"ג דליגלאי מילתא למפרע שטומאה ודאי בטומאת התהום: **מכאן ולהבא היא מטמאה.** שומרת יום כנגד יום שספיה קלת היום ובטלה טהורה מטומאה של אתמול וכי הדר חזיא בו ביום מטמאה מכאן ולהבא ותהיה מחר שומרת יום כנגד יום הלכך בזריקה ושחיטה טהורה מעלייתא הוא. ורבנן פליגי עליה ואמרי דכי חזיא איגלאי מילתא למפרע דזיבה היא וחדא טומאה היא ובשעת שחיטה ספק הוא ואיכא בספק שני. ולקמיה פריך כיון דלרבי יוסי כל חד וחד טומאה בתנפי נפשיה הוא היאך מטטרפים לזיבה לעשות זבה גדולה: **בעל שני ראיות.** דאיתו בעל ג' ראיות לא חזי למיכל לאורתא עד שיביא קרבנותיו בח' ובשמיני נמי לא מצי למינקט ומיתני ואח"כ ראה טמאה משכב ומושב למפרע דכיון דיליה מזיבה ראשונה נשעה שהיא ראויה לקרבן הויא לה הך זיבה אחריתי ומושב ומשכב שמתמול לאחר טבילה ועד הנה טהור למפרע אפילו טבל בז' שחרית: משכבות ומושבות שלאחר טבילתו טמאין שהרי סתר מניינו והרי הוא כתתלתא דכתיב (ויקרא טו) וספר לו שבעת ימים והרי אינן. ומדקתני נמי בשומרת יום למפרע אלמא נמי למפרע טמאה ואפ"ה פטר לה מפסח שני ש"מ טעמא משום דטומאת התהום הוי. ומשכבות ומושבות דבותא נקט להו מפני שהן אב הטומאה לטמא אדם וכדבר זה זב חלוק משאר טמאין: **מדרבנן.** אבל מדאורייתא לא מטמאו אלא מכאן ולהבא לא הזב בז' ולא שומרת יום בשני דמקלת יום עולה להן לספירתן הילכך לגבי פסח טהורין מעליא הוו: **אבל הרואה זוב כו'.** לא ידענא אהיכא קאי אבל: **סותר את שלפניו.** כל ספורין שספר ולריך לספור ז' אחריס: **וא"ל רבי יוחנן לא יספור אלא יומו.** ויחזור ויספור יום א'. והוינן אמילתיה דר' יוחנן מה נפשך אי למפרע מטמא דאין מקלת היום עולה לו ולא גמרה ספירתו: **כולהו נמי נספור דכתיב** [2] וספר לו ז' ימים לטהרתו טהרה אחת לכולן שלא תהיה טומאה מפסקת ביניהן במס' נדה (דף לג:) ואם תנה לסירוגין כי הכא שיסתור יומו וישלימנו למחר נמלאת הפסקה ביניהם: **ואם מכאן ולהבא מטמא.** שעלתה לו מקלת היום וגמרו ספורין שלו: **יומו נמי לא נספור.** אלא הרי הוא כראיה ראשונה של זיבה אחרת ואין בה אלא טומאת ערב ויטבול לערב ויטהר [1] דקי"ל ראיה ראשונה של זב קרי בעלמא הוא במס' נדה (דף עב.): **אלא.** ה"ק ר' יוחנן לא יסתור ולא יומו כלומר אפילו יומו לפי שכבר עלתה לו מקלת היום ככולו ושלמו ספורין שלו ולא מכלל זיבה: **וא"ל.** ר' אושעיא לרבי יוחנן: **ר' יוסי קאי כוותך.** דס"ל נמי מכאן ולהבא הוא טמטמ מדפטר ליה לעיל מפסח שני אלמא קסבר ר' אושעיא למפרע דר' יוסי מדרבנן קאמר: **והא ר' יוסי כו'.** מסקנא דמילתיה הוא ולא משום קשיא מייתי לה: **השתא דאמר מכאן ולהבא מטמא.** ולא משכחת טומא' התהום בזיבה: **בנבד.** דקתני לעיל למעוטי מאי ע"כ למעוטי שרץ תוקמא ובכהן כדאמר לעיל [פ:] דאילו בבעלים לא מהני שרץ ולקמר דבטומאת התהום דמת מיהא הותרה לו: **אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ.** ואשמעינן דטומא' התהום נמי דחיא ליה: **דיכי משכחת לה.** כיון דאית ליה מקלת היום עולה לה לספירתה ומכאן ולהבא מטמאה הו"ל כל יומא טומאה באנפי נפשה: **בשופעת.** כל שלשה רלופין הוא הה לה מנינא כלל: **אי נמי ברואה שני בפ"ש.** דכל תחלות הימים היו בטומאה דאין כאן ספירה כלל. ובשני בין השמשות סגי דאיכא טומאת ג' ימים רלופין כגון בפ"ש של ע"ש יש כאן סוף ערב שבת ותחלת שבת ובין השמשות של מחר שהוא סוף השבת ותחלת א' בשבת הרי ג' ימים רלופין ואין כאן תחלת יום טהור שיעלה לספירה ולפי הדבריס למ"ד מקלת היום ככולו תחלת הלילה עולה לספירתה וא"ל עלות השחר מדאיצטריך למנקט בין השמשות ולא נקט משכחת לה בשרואה בלילות: **בתמיד.** כל השנה ואליבא דמאן דאמר טומאה דחויה היא בליבור קבעי רב יוסף הכי אי איצטריך להדר אהכאן טהור משום טומא' התהום אי לא ואליבא דמ"ד לקמן [ע"ב] דטומאת התהום מרלי ליך גבי נזיר ועושה פסח אפי' לכתחלה כגון שנולד לו לפני זריקה: **בקרבנותיהן.** דנזיר ועושה פסח: **במקום שלא הותרה לו טומאה ידועה.** כלל כגון נזיר ועושה פסח שהן קרבנות יחיד: **מקום שהותרה לו טומאה ידועה.** היכא דליכא טהורין:

לאו משום דסבר דציץ מרצה. תימה לרשב"א מנ"ל דילמא הא דפטורין היינו משום דסבר דנשים בשני רשות ואור"י דבהדיא מוכח לקמן סוף פרק האשה (דף לא:) דרבי יוסי סבר נשים בשני חובה: **קסבר** רבי יוסי מכאן ולהבא היא מטמאה. פי' ואנן סבירא לן כרבנן דלמפרע מטמאה וא"ת כי ס"ד נמי דטעמא דרבי יוסי משום דסבר ליך מרלה [8] מאי פריך לימא [3] דס"ל כרבנן וי"ל שלא רלה לעשות מחלוקת תדשה שלא מלינו תנאים חלוקים בכך אבל בלמפרע הוא מטמא מלינו תנאים בשילהי נדה (דף עב.) אמתני' דטבלה יום שלאחריו ושימשה: **אי** נמי בגון **ראתה שני ימים בין השמשות.** מדלא משני ברואה בלילות משמע דספירת לילה הוא ספירה וכן פי' בקונטרס וקשה לריב"א דתנן פ' שני דמגילה (דף כ.) וכן שומרת יום כנגד יום לא תטבול עד הנץ החמה ומסיק בגמ' קמ"ל כיון דבעי שימור שימור ביממה הוא וכן בשילהי נדה (דף עב.) אמר ושוין ברואה תוך י"א יום וטבלה לערב ושמשה שמטמאים משכב ומושב וחייבין בקרבן משמע אפילו לא ראתה אח"כ ומשום דבלילה לא חשיב שימור [4] וי"ל דולאי ספירת לילה לא הוא ספירה ומ"מ לא מלי לאוקמא ברואה בלילות משום דכיון דסבר רבי יוסי מקלת היום ספירה בשביעי הוי ככולו ה"ה אם פסקה בחלי היום שיעלה לה שימור סוף הנשאר לכך מוקי בשופעת [7] שלא היה סוף היום בטהרה א"נ ברואה שני בין השמשות וליכא למימר שיעלה לה אמצע היום שימור דלא אמר מקלת היום ככולו אלא או תחלתו או סופו אבל אמצע לא וכן איתא בהדיא בנזיר בפ"ב (דף טו.) דקאמר ורבי יוסי זבה גמורה היכי משכחת לה כיון דחזאי פלגא דיומא אידך פלגא סליק לה שימור [6] ומשני כגון דחזאי תלתא יומי סמוך לשקיעת החמה דלא הוה שהות ביום דסליק לה מעניא ותלתא יומי לאו דווקא דרליה שליפית לא חיישינן שתהא סמוך לשקיעת החמה מאחר שכבר ראתה שני ימים סמוך לשקיעת החמה ובשליפי תראה באיזו שעה שתהיה בלילה ובלבד שתראה קודם היום שלא יעלה לה שימור תחלת יום ג' וא"ת והא אמרינן בפרק בנות כותים (נדה דף לג.) דכותית יום שפוסקת סופרתו למנין שבעה הא רבי יוסי נמי סבר הכא סוף היום ככולו [1] וי"ל דלא אמר סוף היום ככולו בתחלת חשבון אלא דוקא בסוף חשבון כי הכא כגון זב בשביעי או שומרת יום כנגד יום שאין לה למנות יותר [7] וסוף חשבון מסוף חשבון אית לן למילף ולא מתחלת חשבון ואשכחן חילוק בין תחלת חשבון לסוף חשבון בפ"ק דר"ה (דף י.) דנדה עולה לה סוף היום בתחלתה ואין תחלת היום עולה לה בסופה אע"ג דהתם הוי איפכא מסברתנו [9]:

אמר רבא ק"ו כו' מקום שהותרה לו טומאה ידועה אינו דין שהותרה לו טומאת התהום. ולא"ת ונימא דיו מה טומאה ידועה לא הותרה אלא היכא דלא אפשר ה"ג טומאת התהום וי"ל דעדיפא פריך אפילו לר' טרפון דלית ליה דיו היכא דמיפרע ק"ו (בב"ק ד' כה.) [10]: לריש

בשני שלה ואחר כך ראתה אינה אוכלת ופטורה מלעשות פסח שני מ"ט לאו משום דמרצה ציץ אמרי לא משום דקסבר ר' יוסי מכאן ולהבא היא מטמאה [6] והתניא רבי יוסי אומר זב בעל שתי ראיות ששחטו וזרקו עליו בשביעי שלו ואחר כך ראה וכן שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה בשני שלה ואחר כך ראתה [8] הרי אלו מטמאין משכב ומושב למפרע [9] ופטורים מלעשות פסח שני אמרי מאי למפרע מדרבנן ואף רבי אושעיא סבר מטמא למפרע מדרבנן [10] דתניא רבי אושעיא אומר אבל [1] זב שראה בשביעי שלו סותר את שלפניו וא"ל רבי יוחנן לא יסתור אלא יומו ממה נפשך אי קסבר למפרע הוא מטמא אפילו כולהו נסתור אי קסבר מכאן ולהבא הוא מטמא יומו נמי לא נסתור אלא אימא לא יסתור ולא יומו וא"ל רבי יוסי קאי כוותך והא רבי יוסי אומר מטמאין משכב ומושב למפרע אלא לאו שמע מינה מטמא למפרע מדרבנן ש"מ ולר' יוסי השתא דאמר מכאן ולהבא הוא מטמא [למת] בלבד למעוטי מאי נפשוט מינה דבכהן והותרה לו טומאת התהום אמרי לעולם בבעלים ובפסח [8] וקסבר [9] אין שוחטין וזורקין על טמאי שרץ ואיצטריך למעוטי אלא לרבי יוסי זבה גמורה היכי משכחת לה בשופעת אי בעית אימא כגון שראתה כל שני בין השמשות בעי רב יוסף כהן המרצה בתמיד הותרה לו טומאת התהום או לא אם תמצא לומר כהן המרצה בקרבנותיהן [10] (של נזיר ועושה פסח) הותרה לו טומאת התהום כהן המרצה בתמיד מאי מי אמרינן כי גמירי טומאת התהום בפסח בתמיד לא גמירי או דילמא יליף תמיד מפסח אמר רבה ק"ו ומה במקום שלא הותרה לו טומאה ידועה הותרה לו טומאת התהום מקום שהותרה לו טומאה ידועה אינו

התהום כדתנן נטמא טומאת התהום, הציץ מרצה, צבור שהותרה להם לטומאה ידועה, שנאמר איש איש כי יהיה טמא לנפש, איש נדחה לפסח שני ואין צבור נדחה לפסח שני. אלא עושין אותן בטומאה

גליון הש"ם

גמ' וקסבר אין שוחטין וזורקין. עיין לקמן לג ע"א תוס' ד"ה לא קשיא:

מוסף רש"י

בשני שלה. שכבר ראתה ביום שמיני ועד שלא ראתה ביום תשיעי שהיא שומרת כנגדו לידע אם תראה בג' ימים ג' ראיות ותבא זבה (נדיר טו:). **איכא אוכלת.** בספק דטמאה היא ואע"ג דהיכא אוכלת לחטאת פסח שני לאכילת קפרס לא מיעכבא (שם). **זב בעל שתי ראיות.** בין ביום אחד בין בשני ימים כדאמרינן התם (ב"ק כד.) תלה הכתוב את הזב בראיות דכתיב וזאת תהיה טומאתו בזובו, ואת הזבה כי יזוב זוב דמה ימים רבים, מיעוטו ימים שנים רבים שלשה (נדיר טו:). **בשביעי שלו.** שאין בין זב ראיה שתים לראיה ג' מונה ז' ומביא קרבן ובעל ב' מונה ז' ואינו מביא קרבן, להכי נקט בעל שתי ראיות ושומרת יום משום דלאו בני קרבן ניהו, דעל הנך דבני קרבן לא מלי למשתט עלייהו בשביעי משום דלא מלו אלא אם כן אכלו פסח בערב, דכפרת קרבן דבעי לאיתויי בשמיני מעכבת להו כדקתי"ל (יבמות עד:) הבא כפרתו אוכל בקדשים (נדיר טו:).

מוסף תוספות

א. על טומאת התהום דדיבה. תוס' שאנן. ב. דלא סבירא לן כר' יוסי אלא. שם. ג. דאי איכא שימור היכי מיחייבי קרבן הא שמא לא תראה עוד. שם. ד. כלומר שמתחלת לראות שעה גדולה מבעוד יום ורואה עד הלילה. שם. ה. משמע בהדיא דמחצי היום הבא שיעלה שימור קפריך. שם. ו. [ו]נימא וכי ככותאי אמרה לשמעתיה. תוס' נדה עב. ד"ה הרואה. ז. [ו]התם בתחילת החשבון, תחילת ספירת זיבתה, ולשם ודאי אין לנו למנות סוף היום ככולו. תוס' שאנן. ח. הכא אין דנין כלל ק"ו. שם.

סז א מיי' פ"ה מהל' משכב ומושב הלכה ט:

סח ב מיי' פ"ו מהל' ק"פ הלכה ג:

סט ג מיי' פ"ג מהל' מחוסרי כפרה הלכה ג:

רבינו חננאל

בשני שלה ואחר כך ראתה, הרי זו אינה אוכלת ופטורה מלעשות פסח שני. ושנינן קסבר רבי יוסי טהורה היתה בשעת זריקה ונפטרה ומכאן ולהבא מטמא כלומר משעה שראתה היא טמאה. איני דר' יוסי סבר מכאן ולהבא מטמאה, **והתניא רבי יוסי אומר זב בעל שתי ראיות ששחטו** וזרקו עליו בשביעי שלו, וכן שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה בשני שלה ואחר כך ראתה, מטמאין משכב ומושב למפרע. ושנינן מאי למפרע דקתני מדרבנן. ודייקינן מדתני ר' אושעיא **זב** שראה זוב בשביעי שלו סותר את שלפניו, וכל מה שנגעו באותן ששה ימים כולן טמאין. ורבי יוחנן אמר **לא יסתור אלא יומו**, אע"פ שלא ראה סמוך לשקיעת החמה סתר היום כולו ובחזקת טמא הוא מן הבוקר כלומר כל מה שנגע היום כלו נטמאו. ואקשינן לר' יוחנן מאי דעתיך אי למפרע הוא מטמא יסתור הימים כולן **אי מכאן ולהבא** אפילו יומו לא יסתור. ושנינן כך אמר רב יוחנן **לא יסתור ולא יומו אלא** משעה שראה. ואמר לו רבי אושעיא **רבי יוסי קאי** כוותך, ש"מ דרבי אושעיא סבר דהאי דמטמא בזב בעל שתי ראיות ובשומרת יום כנגד יום למפרע מדרבנן, דאי מדאורייתא טהור מעליא הוא מדאמרינן ליה לרבי יוחנן דאמר אינו סותר ולא יומו רבי יוסי קאי כוותך. **והשתא** דאוקימנא לר"י מכאן ולהבא היא מטמאה [למת בלבד] למעוטי מאי, ופשוט מינה דבכהן הותרה לו טומאת התהום. ודחינן לא **לעולם בבעלים** דפסח וקסבר אין שוחטין וזורקין על טמא שרץ. **ואיצטריך** קרא או בדרך רחוקה דשמעינן מיניה או בדרך רחוקה למעוטיה מטומאת התהום. ולר' **יוסי** לא משכחת לה זבה גמורה אלא **בשופעת** דם בלא הפסקה בין יום ליום. אי נמי **ברואה שני בין השמשות** כיצד, כגון שראתה ערב שבת בין השמשות מחזיקין ראייתה לשני ימים בערב שבת ובשבת, ועוד ראתה בשבת בין השמשות מחזיקין ראייתה בין השמשות לשבת וליום ראשון. הנה ראתה שלשה ימים זה אחר זה הרי זו זבה גמורה. **בעי רב יוסף כהן המרצה בתמיד** הותרה לו טומאת התהום או לא. **אמר רבה** קל וחומר ומה יחיד שלא הותרה לו טומאה ידועה, שהיחיד אם נתבררה טומאה נדחה לפסח שני הותרה לו ליחיד טומאת אלא עושין אותן בטומאה